

Sygn. akt: I C 619/19 upr.

Na rozprawie dnia 24 czerwca 2019

Za powoda nikt się nie stawił zawiadomiony prawidłowo.

Pozwana nie stawiła się pomimo należytego zawiadomienia jej o terminie rozprawy, nie złożyła żadnych wyjaśnień – ani też nie żądała przeprowadzenia rozprawy w jej obecności. Przewodniczący ogłosił wyrok zaoczny.

Przewodniczący SSR Lidia Merska

Protokolant Justyna Koleśnik-Matelak

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Giżycku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Lidia Merska
Protokolant:	Justyna Koleśnik-Matelak

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2019 r. w Giżycku

na rozprawie

sprawy z powództwa E. M. C.F. (...) w G.

przeciwko J. T.

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanej J. T. na rzecz powoda E. M. C. F. (...) w G. kwotę 4140,35 zł (cztery tysiące sto czterdzieści złotych 35/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 20.05.2019 roku do dnia zapłaty.
2. W pozostałym zakresie powództwo oddała.
3. Zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1181,29 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.
4. Wyrokowi nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt I C 619/19 upr.

UZASADNIENIE

Powód E. M. C. F. (...) z siedzibą w G. wniósł pozew o zasądzenie od pozwanej J. T. kwoty 7.243,92 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto domagał się zwrotu kosztów procesu na swoją rzecz w postaci opłaty sądowej w kwocie 250 zł, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz

zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód podał, iż pozwana w dniu 23 lutego 2018r. zawarła z (...) S.A. z siedzibą w O. umowę pożyczki. Z uwagi na niedokonywanie przez pozwaną jej spłaty, umowa ta została wypowiedziana przez pożyczkodawcę, a jej kwota stała się wymagalna. W dniu 09 marca 2018r. dokonano przelewu przysługującej od pozwanej wierzytelności na rzecz E. M. C. F. (...) z siedzibą w G. i tym samym powód uzyskał legitymację procesową czynną w niniejszym postępowaniu.

W dalszej części pozwu strona powodowa wskazała, że łączna wartość przedmiotowej wierzytelności wynosi na dzień wniesienia pozwu 7.243,92 zł i składają się na nią:

- kwota 4.017,13 zł tytułem sumy niespłaconego kapitału udzielonej pożyczki,
- kwota 96,75 zł tytułem sumy odsetek umownych stanowiących część odsetkową niespłaconych rat pożyczki do dnia wypowiedzenia umowy,
- kwota 26,47 zł tytułem sumy odsetek umownych w wysokości odsetek maksymalnych naliczonych od przeterminowanych rat kapitałowych w trakcie obowiązywania umowy pożyczki oraz naliczonych od dnia następnego po wypowiedzeniu umowy pożyczki do dnia sporządzenia pozwu,
- kwota 3.103,57 zł tytułem prowizji za udzielenie pożyczki oraz prowizji operacyjnej, naliczonej zgodnie z warunkami umowy.

Pozwana J. T. prawidłowo zawiadomiona o terminie rozprawy, nie stawiała się na termin, nie zajęła merytorycznego stanowiska w sprawie i nie złożyła żadnych wyjaśnień. W związku z niestawieniem się pozwanej na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę i brakiem jakichkolwiek wyjaśnień, Sąd zobligowany był do wydania w przedmiotowej sprawie wyroku zaocznego (art. 339 § 1 k.p.c.).

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwana J. T. zawarła w dniu 23 lutego 2018 r. z (...) S.A. z siedzibą w O. umowę pożyczki ratalnej (...), na mocy której pożyczkodawca wypłacił pozwanej kwotę 4.900 zł. Dodatkowo naliczył prowizję za udzielenie pożyczki oraz prowizję operacyjną w łącznej kwocie 4.900,20 zł. Pozwana zobowiązana była do spłaty pożyczki wraz z prowizjami i odsetkami umownymi w 40 miesięcznych ratach. (**dowód:** umowa pożyczki – k. 14-19).

Na mocy zawartej w dniu 27 lipca 2017r. umowy cesji wierzytelności doszło do przeniesienia wierzytelności wynikającej z zawartej umowy pożyczki przysługującej pierwotnie (...) S.A. wobec pozwanej J. T., na rzecz E. M. C. F. (...) z siedzibą w G.. O cesji wierzytelności, którą uzyskał powód pozwana zawiadomiona została pismem z dnia 09 marca 2018r.

(okoliczność bezsporna, **dowód** : pismo informacyjne k. 9).

Pozwana w grudniu 2018r. zaprzestała spłacania rat pożyczki. Z uwagi na powstanie zaległości powód skierował do pozwanej ostateczne wezwanie do zapłaty należności (sporządzone w dniu 18 marca 2019 r.), oraz pismo zawierające oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki z zachowaniem terminu 30 dni.

(**dowód** : wezwanie do zapłaty k. 13, wypowiedzenie umowy k. 11 – 12).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie mogło podlegać uwzględnieniu w całości.

Zważając na przedłożone przez strony dokumenty – umowę pożyczki z dnia 23 lutego 2018 r., – nie budził wątpliwości fakt, iż pozwaną łączyła z (...) S.A. z siedzibą w O. umowa pożyczki, na mocy której pożyczkodawca przekazał pozwanej kwotę 4.900 zł, zaś pozwana zobowiązana była do zwrotu przekazanej kwoty pieniężnej w miesięcznych ratach. Nie

budziła też wątpliwości treść umowy pożyczki w zakresie w jakim wierzyciel w związku z udzieleniem pożyczki obciążył pozwaną prowizją za jej udzielenie, prowizją operacyjną, jak również odsetkami umownymi.

Powyższa okoliczność znajduje potwierdzenie w materiale dowodowym w postaci dokumentów, których prawdziwość nie budziła wątpliwości i które nie były kwestionowane w toku procesu.

W toku postępowania strona powodowa powołała się na przejście przedmiotowej wierzytelności, przysługującej pierwotnie (...) S.A. z siedzibą w O. na rzecz powoda, który uzyskał w ten sposób legitymację czynną w procesie. Na okoliczność tę przedłożył pismo z dnia 09 marca 2018r. kierowane do pozwanej zawiadamiające o zmianie wierzyciela.

Sąd jako niebudzący wątpliwości uznał nadto fakt, iż cała przedmiotowa wierzytelność przysługująca powodowi postawiona została w stan wymagalności. Na okoliczność tę powód przedstawił wypowiedzenie umowy pożyczki skierowane do pozwanej J. T., datowane na dzień 18 marca 2019r.

Zgodnie z treścią art. 339 § 2 k.p.c., w wypadku wydania przez Sąd wyroku zaocznego, przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Przepis ten przewiduje domniemanie zgodności twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy (wyr. SN z 6.6.1997 r., I CKU 87/97, Prok. i Pr. 1997 – wkładka, Nr 10, poz. 44). Oznacza to, że sąd wydając wyrok zaoczny nie dokonuje weryfikacji prawdziwości twierdzeń o faktach przytoczonych przez powoda, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. W takim wypadku postępowanie dowodowe powinno być przeprowadzone, choć w istocie będzie się ono ograniczało jedynie do dowodów zawnioskowanych przez powoda i ewentualnie dopuszczonych przez sąd z urzędu (zob. art. 232 zd. 2 kpc). Powyższa regulacja zrównuje w skutkach brak zajęcia stanowiska przez pozwanego z przyznaniem przez niego okoliczności faktycznych (Kodeks Postępowania Cywilnego. Komentarz red. prof. dr hab. E. K. wyd. 24; L./el).

Wprawdzie powód nie przedstawił dowodu doręczenia pozwanej pisma z dnia 18 marca 2019r. wypowiedzającego umowę pożyczki oraz umowy cesji wierzytelności, jednakże biorąc pod uwagę okoliczność, że strona pozwana nie wypowiedziała się odnośnie tych okoliczności i tym samym nie zaprzeczyła w tym zakresie twierdzeniom powoda, iż doszło do przelewu wierzytelności i skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki, Sąd uznał wskazane w pozwie fakty, za prawdziwe.

Zgodnie z treścią art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego pożyczkę określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący pożyczkę zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Pozwana J. T., jako pożyczkobiorca, zawarła umowę pożyczki na kwotę 4.900 zł, od której miała zapłacić prowizję (za jej udzielenie oraz operacyjną) w łącznej wysokości 4.900,20 zł. Stosownie do zawartej umowy pozwana powinna ją zwrócić w określonym umową terminie, w czterdziestu miesięcznych ratach. Wobec faktu, że pozwana zaprzestała spłacania pożyczki w określonych umową ratach, powód, który nabył przedmiotową wierzytelność w następstwie jej cesji, miał prawo wypowiedzieć umowę pożyczki, co też uczynił, stawiając tym samym w stan natychmiastowej wymagalności całą, niespłaconą kwotę pożyczki. W konsekwencji, miał również prawo dochodzić przedmiotowej wierzytelności w zakresie kapitału pożyczki, odsetek oraz niespłaconej prowizji za udzielenie pożyczki.

Mając na uwadze powyższe Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 4.140,46 zł. stanowiącą sumę niespłaconego kapitału udzielonej pożyczki oraz odsetek umownych od niespłaconych rat pożyczki do dnia wypowiedzenia umowy oraz odsetek umownych naliczonych od przeterminowanych rat kapitałowych w trakcie obowiązywania umowy pożyczki, naliczonych od dnia następnego po wypowiedzeniu umowy pożyczki do dnia sporządzenia pozwu.

Uznanie za prawdziwe twierdzeń podniesionych przez powoda nie zwalnia jednak sądu od oceny zasadności żądania opartego na tych twierdzeniach. Sąd rozpoznający sprawę w warunkach zaoczności ma obowiązek rozważyć, czy w

światle przepisów prawa materialnego twierdzenia powoda uzasadniają uwzględnienie żądania (wyr. SN z 31.3.1999 r., I CKU 176/97, Prok. i Pr. 1999, Nr 9, poz. 30; wyr. SN z 15.3.1996 r., I CRN 26/96, OSNC 1996, Nr 7–8, poz. 108; wyr. SN z 15.9.1967 r., III CRN 175/67, OSNC PiUS 1968, Nr 8, poz. 142). W przypadku negatywnych ustaleń w tym zakresie sąd powinien wydać wyrok zaoczny oddalający powództwo.

W pozostałej części powództwa, tj. w zakresie prowizji za udzielenie pożyczki oraz prowizji operacyjnej, powództwo podlegało oddaleniu.

W niniejszej sprawie Sąd uznał, iż zastrzeżona przez pożyczkodawcę w umowie pożyczki prowizja w wysokości stanowiącej ponad 100% wypłaconej faktycznie pozwanej kwoty, kształtuje prawa i obowiązki pozwanej jako konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy, co wypełnia dyspozycję art. 385¹ § 1 k.c. i pozwala uznać ten zapis za niedozwolone postanowienie umowne. Wskazany przepis dotyczy postanowień umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami, zaś ratio legis tej regulacji stanowi ochrona interesów konsumentów będących „słabszą” stroną stosunku prawnego. Przesłanki uznania danego postanowienia za niedozwolone w rozumieniu tego przepisu są następujące: fakt, że postanowienie nie było uzgodnione indywidualnie z konsumentem, postanowienie takie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Postanowienia umowy pożyczki zawartej przez strony dotyczące prowizji nie stanowią postanowień określających główne świadczenia stron umowy pożyczki i nie były uzgadniane z pozwaną J. T. indywidualnie, co pozwala na ich kontrolę pod względem abuzywności.

Wymaga podkreślenia, iż pożyczkodawcy należą się od pożyczkobiorcy jedynie te opłaty, które były uzasadnione obowiązkami wynikającymi z łączącej strony umowy, a więc rekompensujące koszty związane z zawarciem umowy, czy nienależytą jej realizacją przez pożyczkobiorcę. Za niedozwolone uznać należy postanowienia umowne, które zmierzają do zachwiania równorzędności stron stosunku prawnego, nakładając na pożyczkobiorcę nieuzasadnione i krzywdzące obciążenia, bez adekwatnej odpłaty po stronie pożyczkodawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2006 r., I CSK 173/06). W ocenie Sądu porównanie kosztów prowizji z kwotą udzielonej pożyczki, czasu na jaki została ona udzielona, jak i rzeczywiście poniesionymi przez powoda kosztami (które nie zostały wskazane ani w treści umowy pożyczki, ani wykazane w niniejszym postępowaniu) prowadzi do wniosku, iż w przedmiotowym stanie faktycznym zachodzi nieusprawiedliwiona dysproporcja na niekorzyść pozwanej, pozwalająca uznać obie prowizje za wygórowane i tym samym zawierające w sobie nadmierny element obciążenia pożyczkobiorcy, prowadzący do zachwiania równowagi stron stosunku zobowiązaniowego. Wysokość prowizji została określona w sposób dowolny, odbiegający od rzeczywistych kosztów, skutkiem czego postanowienia te sprzeczne były z dobrymi obyczajami i rażąco naruszały interes konsumenta, nie wiązały zatem pozwanej jako konsumenta, a strony związane były umową w pozostałym zakresie.

Sąd miał także na uwadze, iż zastrzeżenie tego rodzaju zawyżonych opłat wynoszących ponad 100% kwoty pożyczki zmierza do obejścia przepisów regulujących wysokość odsetek maksymalnych, tj. art. 359 § 2 1 k.c., stanowiącego, iż maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (odsetki maksymalne). Postanowienia umowne wprowadzające obok odsetek maksymalnych wygórowaną prowizję, nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych. Pobierane opłaty za czynności związane z pożyczką nie mogą bowiem stanowić dodatkowego źródła wzbogacenia pożyczkodawcy celem obejścia przepisów prawa. Postanowienie umowne zmierzające do obejścia prawa jest nieważne (art. 58 § 1 i 3 k.c.).

W niniejszej sprawie, biorąc pod uwagę, że mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, Sąd uznał, że zastosowany przez powoda w umowie zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie takich prowizji - opłat, zmierzające w istocie do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych jest niedopuszczalne (art. 359 § 2 1 k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne (art. 58 § 1 k.c.).

Zgodnie z tym przepisem czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Wobec braku przepisu przewidującego inny skutek zastrzeżenia zawyżonych opłat dodatkowych – jest ono nieważne, a zatem Sąd nie mógł uwzględnić żądania w tym zakresie.

Pogląd o możliwości potraktowania prowizji jako sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych był wielokrotnie wyrażony w orzecznictwie sądów powszechnych. Sąd w niniejszej sprawie całkowicie podziela stanowisko, że postanowienia umowne, wprowadzające wygórowaną prowizję (ewentualnie inne dodatkowe opłaty), nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych (por. wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 2016-01-21, sygn. akt III Ca 1712/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 2015 r., V ACa 622/14;).

Z uwagi na powyższe rozważania należało uznać, iż niezasadne jest żądanie dotyczące kwoty 3.103,57 zł tytułem prowizji zastrzeżonych w umowie, w związku z czym powództwo nie mogło podlegać uwzględnieniu w tej części.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w oparciu art. 100 k.p.c. stosując zasadę stosunkowego ich rozdzielenia. Pozwana przegrała proces w 42,85 %. Koszty procesu obejmują wynagrodzenia pełnomocnika z wyboru powoda wysokości 1.800 zł (§ 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.), opłatę od pozwu w kwocie 250 zł i opłatę od pełnomocnictwa 17 zł, które łącznie wyniosły kwotę 2.067 zł. Pozwana nie poniosła żadnych kosztów. Wobec powyższego powodowi należy się zwrot kwoty 1.181,29 zł (2.067zł x 57,15 %).

W oparciu o art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. wyrokowi nadano rygor natychmiastowej wykonalności.